

Hva skjedde i Wuhan for ett år siden?

Ekstra - 12/2020

Arne Jon Isachsen
Centre for Monetary
Economics (CME)

Var de kinesiske myndighetene tilstrekkelig åpne rundt pandemien som startet i Wuhan for ett år siden?

Hva skjedde i Wuhan for ett år siden?

25. november i år publiserte Aftenposten en kronikk forfattet av Nils Chr. Stenseth, professor i økologi og evolusjon ved Universitetet i Oslo, og Ørjan Olsvik, professor i medisinsk mikro-biologi ved Norges Arktiske Universitet, UiT. Tittelen lød "Covid-19 er kommet for å bli. Hvordan komme tilbake til et normalt Norge etter pandemien?" Kronikken omhandler håndteringen av pandemien og lærdommer vi kan trekke av denne. Innledningen lyder slik:

Mot slutten av fjoråret observerte kinesisk helsepersonell en ny luftveissykdom i byen Wuhan. Prøver fra syv pasienter ble levert til Wuhan Institute of Virology 30. desember 2019. Dagen etter forsto forskerne at man sto overfor et nytt sars-beslektet koronavirus.

To dager senere hadde forskerne et fullstendig bilde av virusets genom, noe som ble bekreftet 5. januar. Dataene ble gjort tilgjengelig for hele verden 11. januar og rapportert til Verdens helseorganisasjon (WHO) tidlig morgen lokal tid den 12. januar. Åtte dager senere ble dette publisert i det amerikanske fagtidsskriftet Science.

Ingen har grunn til å kritisere Kina for ikke å være åpne rundt hva som kunne bli den pandemien vi nå står midt opp i.

De to professorene mener at det ikke er noen grunn til å kritisere Kina for manglende åpenheten rundt pandemien i den innledende fasen. Blir ikke det for enkelt? Nedenfor følger et lengre utdrag fra en artikkel publisert i Dagsavisen tre dager senere som nyanserer bildet.

----- 00000 -----

Utdraget under er en sammenfatning fra artikkel i Dagsavisen lørdag 28. november 2020, skrevet av Åsne Gullikstad. Gjengitt med tillatelse fra forfatteren og fra Dagsavisen. Hele artikkelen kan leses på Dagsavisens nettsider: <https://www.dagsavisen.no/nyheter/verden/i-kina-er-livet-nesten-normalt-igjen-1.1806063>.

I Kina er livet nesten normalt igjen

I det daglige livet i Kina er det for de fleste mennesker nesten normalt igjen nå. Men Kina går ikke helt tilbake til normalen før resten av verden gjør det, sier Mette Halskov Hansen, professor i Kina-studier ved Universitetet i Oslo, til Dagsavisen.

Hun kom selv hjem til Norge fra Kina i slutten av januar.

I desember er det ett år siden et nytt virus ble identifisert i Wuhan. Helt i slutten av desember rapporterte kinesiske myndigheter WHO om en lungebetennelse av ukjent årsak, og at noen pasienter kunne knyttes til Huanan sjømatmarked. Akkurat når de første tilfellene oppsto, vet man ikke, men man vet om sykdomstilfeller fra begynnelsen av desember som man i ettertid antar var forårsaket av dette viruset. Kinesiske myndigheter mener de første kan ha oppstått i november.

30. januar erklærte WHO at det var en «global folkehelsekrise». Likevel visste man ennå ikke at det nye viruset i Kina skulle komme til å lamme en hel verden resten av året. I Wuhan var man da i gang med en fullstendig nedstengning som skulle vare i 11 uker.

I oktober hadde kineserne en av årets største ferier, den gylne uke. Da reiste om lag 46 prosent av landets befolkning rundt omkring i landet, skriver The Business Insider. Dette var samtidig med at Europa for alvor begynte å stramme inn igjen.

I oktober meldte Kina at økonomien vokste med 4.9 prosent i tredje kvartal. I første kvartal ble den derimot redusert med 6.8 prosent. I Wuhan er det butikker og restauranter som måtte stenge og ikke kommer til å åpne igjen, skriver Time. Den harde nedstengningen i Wuhan hadde konsekvenser på godt og vondt.

At nedstengningen i Wuhan ble innført i avgjørende uker gis mye av forklaringen på at smitten ikke spredte seg mer i Kina. Byen ble stengt for inn- og utreise, folk fikk portforbud.

– Mye av det Kina har gjort, er det samme som vi har gjort i mange andre land: Unngå stor mobilitet, holde sosial distanse, munnbind, testing. De har bare gjort det mye mer ekstremt, og til dels tidligere. De har kunnet gjøre det uten å ta like mye høyde for den offentlige opinionen, personvern og ulike lover i like stor grad som her, sier Hansen.

«Kina iverksatte kanskje de mest ambisiøse, smidige og aggressive smittehindrings-tiltakene i historien», påpeker en rapport laget av et WHO-team på 25 eksperter som besøkte Kina i februar, ledet av epidemiolog Bruce Aylward.

Legen Li Wenliang, som først oppdaget og varslet om koronaviruset, var en av åtte kinesiske leger som ble innbrakt av politiet og ble tvunget til å underskrive på at de ikke skulle begå flere «lovstridige handlinger» og snakke offentlig om viruset. De ble urettmessig straffet, konkluderte en senere granskning. Li Wenliang døde selv av covid-19.

– Kina kan, som et autoritært regime, holde ting hemmelig, men også slå hardt ned. Først prøvde man å holde informasjonen om et nytt virus for seg selv, men da de først erkjente krisen, slo myndighetene ekstremt fort ned, sier Mette Halskov Hansen.

Da nedstengningen ble innført i Wuhan, måtte alle holde seg inne utenom nødvendige ærend. Politiet patruljerte gatene for å sjekke at alle holdt seg til forbudet.

– Det var egentlig ikke mulig å gjøre annet enn å tilpasse seg, sier Hansen.

– Personvernet er ikke på noen måte så sterkt i Kina som i mer demokratiske systemer, og det gjør at myndighetene kan gjennomføre slike ting veldig konsekvent. Det er også en sterkt organisert stat og struktur, sier Hansen.

Hun sier at det også i Kina har vært kritikk og delte meninger.

– Det er ikke helt slik at man har over 1.3 milliarder mennesker som kun sitter passivt og tar imot. Folk har meninger, og mange var blant annet svært kritiske til at informasjon ble holdt tilbake i begynnelsen, sier Hansen.

Det er også enkelte som uttrykker skepsis til graden av kontroll, og mener myndighetene bruker covid-19 som unnskyldning for overvåking av andre grunner, påpeker hun.

1. desember 2020

Home Page: <http://home.bi.no/fag87025>